

Vint anys d'arqueologia pirinenca

crònica

Els passats dies 10, 11 i 12 de novembre ha tingut lloc una nova edició, la desena, dels Col·loquis Internacionals d'Arqueologia de Puigcerdà. Com cada dos anys des del 1974, i sota l'acolliment de l'Institut d'Estudis Ceretans, investigadors dels dos costats dels Pirineus s'han trobat per exposar i discutir les novetats que els seus treballs de recerca aporten al coneixement de la història de la Cerdanya (l'Alta i la Baixa) i de les regions més properes a aquesta comarca. La desena edició ha tingut, com a eix central, l'estudi de la relació entre cultura i medi en la zona pirinenca, des de la prehistòria fins a l'edat mitjana.

Seguint amb una línia marcada ja en anteriors col·loquis, les sessions de treball no tingueren lloc en una única seu, sinó que es feren a l'Institut de Batxillerat Pere Borrell de Puigcerdà els dos primers dies, i al centre cultural d'Oceja (Alta Cerdanya) el tercer dia. La

participació ha estat, com és habitual, força elevada.

El col·loqui va servir per retre un particular homenatge al doctor Jean Guilaine, arqueòleg prehistoriador investigador del CNRS i professor de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales, qui des dels seus primers contactes amb

Assistents al desè Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà. A l'altra pàgina, la presidència d'una de les sessions.



investigadors catalans al final de la dècada dels 50 ha mantingut sempre una especial entesa i relació amb l'arqueologia de casa nostra. La seva trajectòria professional, el recolzament que sempre han trobat en ell els arqueòlegs catalans, la participació directa en projectes de recerca al Principat i la seva voluntat de col·laboració activa en iniciatives com aquests Col·loquis de Puigcerdà, han fet prou merescuda la realització d'un senzill homenatge on expressar, a un investigador que es troba en un dels moments més fructífers de la seva carrera, un reconeixement col·lectiu.

Les sessions de treball es van estructurar en set apartats, amb



diferents ponents en cadascun d'ells: Paleoambient i estudis diversos (J. Guilaine); Paleolític/Epipaleolític (J.M. Fullola, P. García-Argüelles, M. Barbaza, M. Martzluff); Neolític (F. Claustre, J. Vaquer, A. Martín, J. Tarrús); l'Edat del Bronze (M.A. Petit, J.L. Maya, J. Gascó); Edat del Ferro-món ibèric (E. Pons, M.A. Martín, E. Gailledrat, P. Rouillard); món romà (J.M. Nolla, I. Rodà, M. Passelac); món medieval (A. Durand, M. Riu). Les ponències han dibuixat visions generals de l'estat de la recerca a les zones pirinenques, a un costat i l'altre de la serralada.

A més, es presentaren un total de 54 comunicacions, repartides en els diferents apartats. Els estudis presentats permeten apreciar quines són les aportacions que des de l'Arqueologia s'està fent al coneixement històric de la Cerdanya i zones limítrofes. La temàtica abordada ha estat molt àmplia: des de dades relatives a jaciments en curs d'estudi a visions dels processos d'evolució històrica a partir dels models d'implantació territorial, pràctiques funeràries, caracterització de la presència de materials considerats com a particularment remarcables, o bé possibles hipòtesis de treball amb vista al futur.

El caràcter historiogràfic de les ponències i de part de les comunicacions ha estat un dels aspectes més destacables d'aquest col·loqui. Justament, aquest era un dels objectius del comitè organitzador, que els treballs valoressin les recerques efectuades aquests darrers vint



anys en els diferents camps d'estudi. A més es va proposar, des de la mateixa comissió organitzadora, que els treballs se centressin sobretot en els avenços de la investigació desenvolupada en l'àmbit dels Pirineus i zones limítrofes; això ha estat en algun moment «transgredit» en alguns dels treballs presentats, però sempre en benefici, creiem, d'una visió més global dels problemes que caracteritzen la recerca històrica d'aquests moments. S'ha de valorar com a molt positiu el fet que la convocatòria es fes des d'una perspectiva àmpliament diacrònica, ja que és l'única manera d'intentar discernir els trets i processos que de forma reiterada es poden apreciar en el desenvolupament històric de qualsevol zona que s'estudiï.

Les comunicacions i les ponències es van debatre al final de cada sessió de treball, en una taula rodona amb la participació dels ponents, dels autors de les comunicacions i del públic assistent.

Un fet remarcable ha estat la presentació a la comunitat científica del país d'una excepcional peça antropomorfa feta en ceràmica i que ha estat batejada com la «venus de Gavà». Es tracta de la primera d'aquestes característiques que es troba a la península Ibèrica i a l'Europa Occidental, i permet apropar-nos a la mentalitat i ideologia de la gent que explotà les mines de variscita de Gavà-can Tintorer, jaciment d'una importància excepcional dins la prehistòria de Catalunya. Així mateix, permet establir vincles amb els grups que ocupaven l'altra banda dels Pirineus en una cronologia similar (3850-3550 anys abans d'ara, en el neolític mitjà).

Pensem que, globalment, aquesta reunió ha assolit una maduresa indiscutible i que enguany, gràcies sobretot a una dinàmica i jove comissió organitzadora, i també a l'encert de plantejar una taula rodona de discussió al final de cada jornada, la seva celebració ha permès enriquir i posar al dia diferents aspectes del coneixement que tenim del poblament històric d'aquestes terres del nord de Catalunya.

XAVIER CLOP I GARCIA
GENÍS RIBÉ I MONGE